

ШИФР: ВІДХОДИ

НАЗВА РОБОТИ

**ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В
УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНОЮ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

АНОТАЦІЯ

Актуальність. Глобальний екологічний, економічний та соціальний стан країн світу погіршується, тому багато зусиль світової спільноти спрямовано на його збереження та покращення. Соціально-економічну модернізацію регіонів України неможливо здійснити без впровадження заходів, зорієнтованих на забезпечення сталого розвитку міст. На сьогодні все більшої актуальності набирає питання переробки відходів. Через стрімкий розвиток промисловості поступово зростають обсяги утворених виробничих відходів, що спричиняє їх скупчення, які негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними для забезпечення реалізації Цілей сталого розвитку.

Завданням роботи є: розвиток теоретичні аспекти бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними в умовах сталого розвитку; удосконалення організаційно-методичні положення бухгалтерського обліку відходів і способів поводження з ними як засіб реалізації Цілей сталого розвитку України.

Об'єкт дослідження є операції пов'язані з відходами та способами поводження з ними в системі бухгалтерського обліку в умовах реалізації Цілей сталого розвитку.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних і організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними як інструментів реалізації Цілей сталого розвитку України на 2016-2030 рр.

Методи дослідження. Використані теоретичні методи дослідження: статистичне спостереження, аналіз, синтез, узагальнення, індукція, дедукція та пояснення.

Загальна характеристика роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст роботи викладено на 23 сторінках друкованого тексту. Робота містить 3 таблиці та 5 рисунків. Список використаної літератури нараховує 17 найменувань.

У роботі досліджено теоретичні та організаційно методичні положення облікового забезпечення відходів та надано пропозиції щодо їх розвитку та удосконалення. Пропозиції орієнтовані на максимальне впровадження при способах поводження з відходами принципів сталого розвитку, передбачених Цілями сталого розвитку України на 2016-2030 рр., що дозволить залучати імпакт-інвестиції у післявоєнний період.

Ключові слова: відходи, Цілі сталого розвитку, сталий розвиток, бухгалтерський облік, паливо.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	9
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІДХОДІВ ТА СПОСОБІВ ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	9
РОЗДІЛ 2	17
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІДХОДІВ ТА СПОСОБІВ ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2016-2030 РР.	17
ВИСНОВКИ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	24
ДОДАТКИ	26

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми зумовлюється тим, що сьогодення ситуація у сфері утилізації промислових відходів є однією з найсерйозніших проблем у всіх країнах світу, а особливо в Україні. Наразі спостерігається значне утворення і накопичення відходів у навколишньому середовищі.

Система поводження з відходами в Україні застаріла і не пристосована до сучасності. Заходи щодо вирішення цієї проблеми на різних рівнях загалом не принесли бажаних результатів, а всі ключові питання щодо відходів залишаються невирішеними.

Полігони відходів займають значні площі землі та викидають парникові гази та забруднюючі речовини в атмосферу, гідросферу, поверхню ґрунту, підземні води й надра. Відсутність роздільного збору та утилізації відходів з токсичними компонентами підвищує ризик забруднення навколишнього середовища небезпечними речовинами. Все це негативно впливає на екосистему, сільськогосподарську продукцію, а також знижує якість життя в прилеглих населених пунктах, призводить до підвищення захворюваності населення.

Всі підприємства, незалежно від форм власності є утворювачами відходів. Навіть якщо підприємство не займається виробництвом, а спеціалізується виключно на наданні послуг з обслуговування, наприклад, як ТОВ «Люкспромгаз», яке в подальшому ми будемо розглядати, то в будь-якому випадку в офісі чи в іншому приміщенні, де надаються послуги, утворюється макулатура, побутове сміття, неремонтопридатна офісна техніка (відпрацьовані комп'ютери, мишки, клавіатура, факси, телефони тощо), батарейки, відпрацьовані освітлювальні прилади тощо. А все це, як вже попередньо зазначалось, веде до екологічної катастрофи, тож питання утилізації та обліку відходів набирає актуальності кожного дня все більше та більше.

Досить багато вітчизняних вчених у своїх дослідженнях поширюють питання щодо процесів обліку відходів виробництва в професійній літературі,

це зокрема праці О. Ковален, А.П. Баніна, О.Ф. Балацький, С.С. Беляєва, С.О. Биховець, О.В. Боднар, М.П. Воскобойнік, А.П. Виговська, М.Ф. Гайнетдинов, З.В. Гуцайлюк, Л.В. Гусаров, Є.В. Зарічанська, Ю.П. Лебединський, А.Г. Ліфанчик, Л.Г. Мельник, В.С. Мищенко, Н.І. Пилипів, О.Ю. Попова, О.В. Руденко, В.В. Сопко, А.Д. Трусов, А.Р. Хамітова та ін. Особливості управління відходами на різних рівнях розвитку економічних систем піднімали у дисертаційних дослідженнях наступні зарубіжні вчені: Б. Майс (B. Muys), К. Гейсер (Geiser K.), В.О. Юрескул та ін.

Проте сучасність вимагає перегляду питань щодо утворення та поводження з відходами відповідно до положень концепції сталого розвитку.

Частиною зазначеної проблеми є відсутність теоретичних розробок, а також організації та методики бухгалтерського обліку відходів, які б дозволили зберегти біосферу та сприяли б досягненню Цілей сталого розвитку України на 2016-2030 рр.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними для забезпечення реалізації Цілей сталого розвитку.

Задля досягнення мети, необхідно визначити та поставити **завдання**, а саме:

- розвинути теоретичні аспекти бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними в умовах сталого розвитку;
- удосконалити організаційно-методичні положення бухгалтерського обліку відходів і способів поводження з ними як засіб реалізації Цілей сталого розвитку України.

Об'єкт дослідження є операції пов'язані з відходами та способами поводження з ними в системі бухгалтерського обліку в умовах реалізації Цілей сталого розвитку.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних і організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними як інструментів реалізації Цілей сталого розвитку України на 2016-2030 рр.

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувались загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. У науковій роботі, використані вибіркове статистичне спостереження для оцінки розвитку галузі; аналіз, синтез, узагальнення – під час дослідження фактичного стану організації та методики бухгалтерського обліку відходів у досліджуваному підприємстві, індукція, дедукція та пояснення – для формування результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку операцій з відходами та способами поводження з ними для задоволення інформаційних запитів управління підприємством на засадах стійкого розвитку.

За результатами дослідження отримано результати, яким притаманна наукова новизна:

- встановлено, що бухгалтерський облік відходів та способів поводження з ними є засобом для досягнення Цілей сталого розвитку через виконання ним інформаційної функції (забезпечення інформацією зацікавлених внутрішніх і зовнішніх користувачів), що дозволить регулювати негативний вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище;
- удосконалено методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з утворення відходів в частині розвитку застосування елементів методу бухгалтерського обліку: рахунків (розроблено робочий план рахунків в частині обліку відходів автозаправних підприємств), запропоновано проведення з їх використанням, окреслено способи оцінки відходів автозаправних станцій, розроблено форму Управлінського звіту щодо формування та способів поводження з відходами)

Інформаційною базою дослідження є наукові джерела, наукові статті, доповіді вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем розвитку бухгалтерського обліку, матеріали науково-практичних конференцій; нормативно-правові акти з питань сталого розвитку, Інтернет-ресурси.

Практичне значення роботи полягає у можливості їх використання для удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними. Результати дослідження впроваджено у ТОВ “Люкспромгаз” (наявна довідка про впровадження), а також використовуються у навчальному процесі університету (наявна довідка про впровадження).

Апробацію результатів дослідження здійснено в *одній статті у фаховому виданні України* та в *двох тезах на всеукраїнських науково-практичних інтернет-конференціях*.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІДХОДІВ ТА СПОСОБІВ ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сталий розвиток – це одна з найбільших проблем сучасного світу. Цією проблемою переймаються світові лідери, їй присвячено багатотисячні урядові і міжурядові програми, вона багато років перебуває у перших рядках порядку денного найвпливовіших міжнародних організацій.

Під кінець минулого та на початку нинішнього століття Організація Об'єднаних Націй розгорнула масштабну діяльність з цієї проблематики. Були проведені такі важливі заходи, як всесвітні конференції, спеціальні сесії Генеральної Асамблеї ООН, зустрічі на найвищому рівні представників практично усіх країн світу. Проблема сталого розвитку перетворилася на важливу складову внутрішньої та зовнішньої політики багатьох держав на усіх континентах [1].

Аналізуючи більш сучасну інформацію по даному питанню, варто згадати прийняття “Цілей сталого розвитку 2030” у вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку у Нью-Йорку, в яких визначені ключові напрями розвитку країн та світу загалом. Цілі сталого розвитку складаються із 17 Глобальних цілей та 169 завдань. Україна також приєдналась до досягнення глобальних завдань, адаптувавши Цілі сталого розвитку під українські реалії. Як наслідок, у 2017 році було видано Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна», у якій було адаптовано 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. У 2020 році було прийнято Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Усвідомлюючи свою відповідальність, компанії у всьому світі все більше приділяють увагу питанням сталого розвитку свого бізнесу, і Україна також намагається рухатись в ногу зі світовими тенденціями. Важливим є здійснення інвестицій у збереження та охорону навколишнього природного середовища.

Найбільш актуальною для світової спільноти нині є проблема поводження з відходами. Накопичення відходів без їх утилізації, переробки веде світ до глобальних катастроф, а це пряма загроза людству. До прикладу, 14 квітня 2017 року, під час святкування Нового Року на Шрі-Ланці, гора сміття, що лежала на північно-східному краю Коломбо, обвалилася. Внаслідок зсуву зруйновано 145 будинків, загинуло 30 людей, у тому числі шестеро дітей. Від подібного зсуву загинуло 8 людей та десятки отримали поранення, в серпні 2017 року в Конакрі, столиці Гвінеї. Зсув на сміттєзвалищі в Нью-Делі, Індія, 1 вересня 2017 року призвів до загибелі двох людей і багатьох поранених. Усі ці аварії відбулися після сильних опадів, які дестабілізували величезні гори відходів. У 2016 році було підраховано, що понад 750 людей загинули в усьому світі через такі аварії [2].

Через швидку урбанізацію, що відбувається в багатьох країнах, породні відвали стали загрозою для людей, які живуть у великих містах. Ці гнійні звалища пов'язані з серйозною небезпекою для здоров'я більшої кількості населення. Вони забруднюють воду і ґрунт. Значні викиди метану зі звалищ сприяють глобальному потеплінню та можуть призвести до сильних вибухів.

До 2025 року близько 10 відсотків глобальних викидів парникових газів будуть відбуватися через звалища відходів, якщо не вжити заходів. За оцінками Світового банку, глобальні витрати на управління відходами зростуть з 205 мільярдів доларів США на рік у 2010 році до 305 мільярдів доларів США до 2025 року [3].

На сьогодні, серед європейських країн, найбільший обсяг утворення та накопичення відходів припадає на Україну. Це зумовлюється невідповідністю положенням концепції екологізації виробництва та споживання. Це вимагає підвищеної уваги до вирішення проблем у сфері поводження з відходами на мікро-, мезо- та макрорівнях. Особливу увагу необхідно приділяти регіональному рівню, адже процес децентралізації, що відбувається в державі, та вимоги до розробки регіональних планів поводження з відходами

створюють передумови й можливості формування комплексного підходу до вирішення цієї проблеми.

Ситуація з формуванням відходів ускладнилася після повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України. Адже чимало воєнних екологічних проблем нанесла нашій державі країна-агресор. Розберемо питання екологічних злочинів більш детально (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Екологічні злочини

Джерело: розроблено за матеріалами [4]

Наведемо загальну статистику екологічних злочинів на мапі України (рис. 1.2) та в секторному вигляді (рис. 1.3).

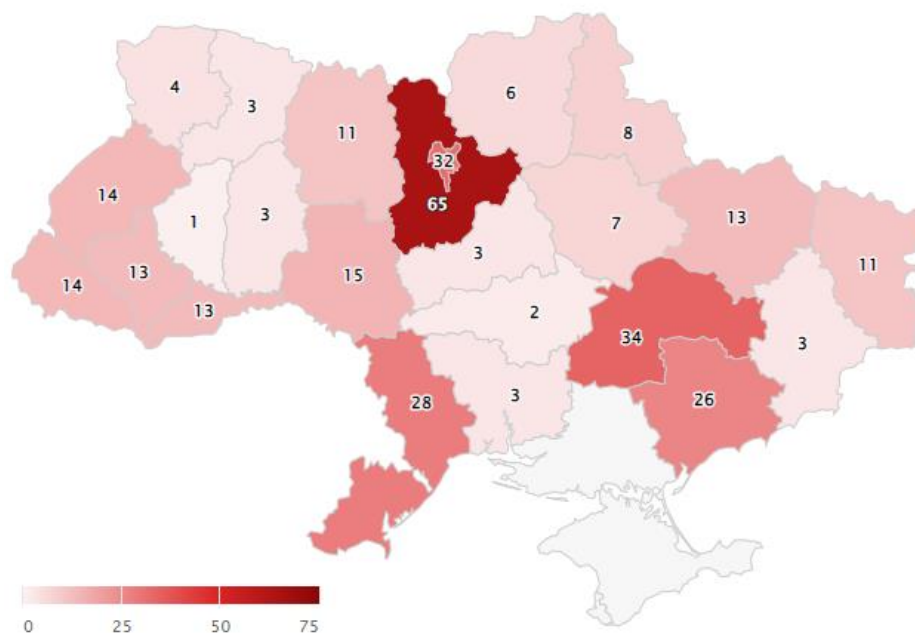

Рис. 1.2. Воєнні злочини проти екології України

Джерело: розроблено за матеріалами [4]

Рис. 1.3. Воєнні злочини проти екології України

Джерело: розроблено за матеріалами [4]

Згідно з оцінкою голландської миротворчої організації РАХ війни, Україна вже перебувала на межі екологічної катастрофи з початку війни на

Донбасі у 2014 році. Цього вдалося уникнути шляхом створення ліній деескалації для запобігання бомбардування хімічних заводів і постійний моніторинг з боку ОБСЄ [5].

Однак з цього періоду багато промислових установок, які зберігають величезну кількість токсичних і радіоактивних відходів, перебувають у поганому стані через наслідки попередніх атак і відсутність технічного обслуговування. На щастя, заправні станції ТОВ «Люкспромгаз», до цього часу, не були пошкоджені ракетами загарбників та не принесли ніякої токсичної катастрофи для екології України.

Варто зазначити, що на товаристві все-одно виникають відходи. Спробуємо зануритись в цю проблему глибше. Отож, відходами називаються будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються в процесі людської діяльності та не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення, та яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення (згідно зі ст. 1 ЗУ «Про Відходи») [6].

На ТОВ «Люкспромгаз», так як це підприємство займається продажем палива, можна виділити три середовища утворення відходів.

По-перше, це безпосередньо самі заправні станції. Зазвичай, до таких відходів відносять використані бочки, після спустошення палива в них чи, наприклад, зношений спецодяг працівників на заправках.

По-друге, як і на всіх підприємствах, так і на ТОВ «Люкспромгаз», є адміністративна частина, а саме відділ бухгалтерії, де зводяться усі взаєморозрахунки з постачальниками та покупцями. Отож, офіс бухгалтерії також є утворювачами відходів, а саме таких як макулатура. Хоча сучасні технології намагаються вийти на повністю комп'ютеризоване ведення бухгалтерії, щоб зарадити екологічній катастрофі у світі та не відставати від тенденцій сталого розвитку, записи на папері ще поки залишаються майже на всіх підприємствах. До речі, стосовно механізованої бухгалтерії, то відпрацьоване технічне обладнання, таке як комп'ютерна мишка чи

клавіатура, принтер чи навіть той ж комп'ютер, також вважаються відходами на підприємстві після закінчення строку їх експлуатації.

По-третє, паливо від постачальників на склади та між заправками перевозяться машинами, тобто газо- та бензовозами. Звичайно деталі в машинах мають схильність зношуватись, тож відпрацьовані запчастини чи навіть шини також відносяться до відходів на ТОВ «Люкспромгаз».

Донедавна схема споживання була переважно лінійною, тобто складалася з низки етапів від видобутку ресурсів, виробництва та споживання до утилізації відходів. Ця система вкрай неефективна і нежиттєздатна. Ми живемо на обмеженій планеті, де витратні матеріали (паливо, матеріали) обмежені для вимогливого та зростаючого населення. Крім того, виробничий процес і утворені відходи часто мають значний екологічний і біологічний вплив.

Спосіб боротьби з цими наслідками полягає в тому, щоб змінити моделі споживання, перетворивши лінійну економічну модель на економіку циклічного циклу, яка імітує природу та перетворює відходи на багатство. Такий тип економії допомагає скоротити споживання з першого етапу, враховуючи термін корисного використання продукту та повторне використання або переробку його в кінці[7].

Але для впровадження моделі циркулярної економіки необхідно змінити менталітет підприємств і споживачів. Підприємства повинні здійснювати дизайн продукції відповідно до принципів циркулярної економіки, використовувати відходи як сировину та зменшувати кількість одноразової продукції.

Циркулярна економіка є економікою замкненого циклу. Практично будь-які відходи повинні повторно використовуватися у виробництві нової продукції. Це зменшує негативний вплив на довкілля та дозволяє ефективно використовувати обмежені природні ресурси.

Виробнича модель циркулярної економіки сприяє максимальному використанню біорозкладних матеріалів – біонутрієнтів – у виробництві

споживчих товарів, щоб їх можна було повернути в природу після закінчення терміну служби без шкоди для навколишнього середовища. За відсутності використання екологічно чистих матеріалів, але технологічних добавок: електронних і металевих частин, акумуляторів тощо, мета полягає в тому, щоб полегшити їх простий розбір, давши їм нове життя та повернувши їх у виробничий цикл для створення нового об'єкт. Якщо це неможливо, їх слід переробити екологічно чистим способом [7].

Спробуємо розібрати склад відходів на ТОВ «Люкспромгаз». Щодо політики ведення відходів, вона планомірна та комплексна, реалізовується щоденно на рівні кожного філіалу підприємства. Основними завданнями є мінімізація утворення відходів, розширення їх використання в господарській діяльності та запобігання шкідливому впливу відходів на природу та здоров'я людей.

До основних напрямів цієї політики належать:

- Забезпечувати комплексне використання матеріальних ресурсів;
- Сприяти максимальному використанню відходів шляхом прямого повторного використання або альтернативного використання відходів із ресурсною цінністю;
- Забезпечити безпечне захоронення неутилізованих відходів шляхом розробки відповідних технологій, екологічно безпечних методів і засобів поводження з відходами;
- Контроль за місцями або об'єктами розміщення відходів з метою запобігання їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людей;
- Сприяти створенню об'єктів поводження з відходами;
- Соціальний захист працівників, зайнятих у поводженні з відходами;
- Обов'язковий облік відходів на основі класифікації та паспортизації[7].

Класифікація відходів на ТОВ «Люкспромгаз» наведена на рис. 1.3.

Рис. 1.3 Класифікація відходів на ТОВ «Люкспромгаз»

Джерело: розроблено автором

На основі даної класифікації, пропонуємо виділити три основних відходи, які далі вже будемо розбирати в питанні обліку на підприємстві. Тож по першій класифікаційній ознаці, а саме за джерелом походження оберемо спецодяг працівників заправки (відходи на заправних станціях), макулатура (відходи офісу) та зношені шини (відходи транспортних засобів).

За другою та третьою класифікаційними ознаками спецодяг відносимо до неорганічних та небезпечних для екології відходів. Макулатура відноситься до органічних відходів, що розкладаються та є безпечними для природи, адже в подальшому можуть розкластися і бути добривом для ґрунту. Ну а щодо відпрацьованих шин, то відповідно вони відносяться до неорганічних і також небезпечних для навколишнього середовища, тому що в подальшому вони не розкладуться і нестимуть екологічну загрозу.

Підсумовуючи цей розділ, можемо сказати, що теоретичні аспекти бухгалтерського обліку відходів та способів поводження з ними потребують подальших досліджень та наукових розробок, особливо в умовах сталого розвитку.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО

ОБЛІКУ ВІДХОДІВ ТА СПОСОБІВ ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ ЯК

ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УКРАЇНИ НА 2016-2030 РР.

Бухгалтерський облік відходів підприємства ведеться відповідно до Типового плану рахунків бухгалтерського обліку. Діючим планом рахунків не передбачено спеціального рахунка для обліку відходів. Але існує субрахунок 209 «Інші матеріали», який чудово підходить для відображення на ньому обліку відходів. Аналітичний облік краще вести за рівнем їх небезпечності.

Повертаючись до відходів на ТОВ «Люкспромгаз», які ми відібрали в першому розділі для подальшого розбору і призначимо їм синтетичні та аналітичні рахунки (табл. 2.1).

Таблиця 2.1. Запропонований робочий плану рахунків

ТОВ «Люкспромгаз»

Відходи	Синтетичний рахунок	Аналітичний рахунок першого порядку	Аналітичний рахунок другого порядку
Спецодяг	209	209.1	209.1.2
Макулатура	209	209.2	209.2.1
Відпрацьовані шини	209	209.3	209.3.2

Джерело: власні розробки

Отже, синтетичний рахунок 209 поділено на аналітичні рахунки 2-х порядків. Перший порядок розділяє відходи за місцем походження: спецодяг – 209.1, так як ці відходи утворюються на заправних станціях; макулатура – 209.2, так як ці відходи утворюються у відділі бухгалтерії; та відпрацьовані шини – 209.3, так як ці відходи утворюються від використання машин. Щодо аналітичного обліку другого порядку, то тут все логічно, так як існує за класифікацією безпеки категорії: 1 – безпечні та 2 – небезпечні. Так як раніше спецодяг та відпрацьовані шини віднесено до небезпечних, тож для них призначено 2-ий рівень аналітичного обліку, відповідно їх рахунки 209.1.2 та

209.3.2, а так як макулатура відноситься до розкладаючих відходів то її присвоєний аналітичний рахунок 209.2.1.

Підставою для відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку є наявність первинних документів. На загальнодержавному рівні передбачено типову форму 1-ВТ «Облік відходів і пакувальних матеріалів і тари». Такі основні документи повинні зберігатися окремо на кожен вид відходів, що утворюються в процесі діяльності на об'єкті або технічного процесу. Приклад форми обліку відходів на ТОВ «Люкспромгаз» наведено в додатку Б.

Від обраних заходів поводження з відходами залежатимуть фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання, а також податкові наслідки діяльності.

Методи поводження з відходами повинні мінімізувати утворення відходів і раціонально використовувати їх у підприємстві. Тож, ТОВ «Люкспромгаз» поводить з відходами наступним чином:

1. Спецодяг працівників заправки здають сторонній організації на переробку.
2. Макулатуру здають в центри переробки паперу та пластику.
3. Відпрацьовані шини вивозять сторонньою фірмою, як побутові відходи (з такою фірмою укладено договір на вивезення побутових відходів підприємства, приклад наведено в додатку А).

Щодо оцінки відходів на підприємстві, то як зазначено на рис.2.1 сміття можна оцінити за напрямом його використання. Отже, якщо підприємство планує використовувати відходи для основного виробництва за підвищеною собівартістю (зменшення випуску готової продукції), для допоміжного виробництва чи для інших потреб, такі відходи необхідно оцінювати за ціною можливого використання. Якщо підприємство продає відходи стороннім підприємствам і організаціям для виробництва іншої продукції, ці відходи будуть оцінюватися за повною ціною або справедливою вартістю вихідних матеріальних ресурсів.

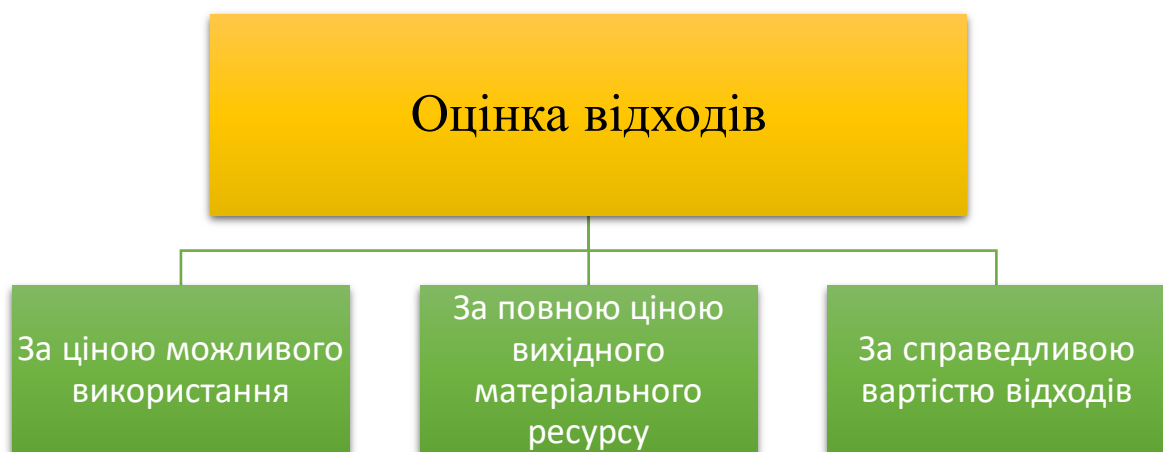

Рис. 2.2 Варіанти оцінки зворотних відходів у бухгалтерському обліку
Джерело: власні розробки

Так як ТОВ «Люкспромгаз» реалізує свої відходи стороннім організаціям, то самим правильним рішенням буде обрати оцінку відходів за повною ціною або справедливою вартістю вихідних матеріальних ресурсів.

Списання відходів, утворених на підприємстві, відображається в синтетичному та аналітичному обліку записом на рахунках Д-т 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» К-т 209 «Інші матеріали». З урахуванням пропозицій щодо робочого плану рахунків ця проводка буде мати такий вигляд: Д-т 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів» К-т 209.1.2 (вказується аналітичний рахунок другого порядку; наприклад: 209.1.2 «Спецодяг»).

Порядок відображення вищенаведених фактів господарського життя ТОВ «Люкспромгаз» в обліку для цілей складання фінансової та податкової звітності відображений у табл. 2.2

Таблиця 2.2. Відображення на облікових рахунках формування та способи поводження з відходами на ТОВ «Люкспромгаз»

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Списано спецодяг	976	109
2	Списано нарахований знос	131	109

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4
3	Оприбутковано відходи після списання спецодягу	201.1.2	746
4	Списано вартість відходів спецодягу	943	201.1.2
5	Оприбутковано макулатуру	209.2.1	710
6	Макулатуру здано сторонній організації	306	719
7	Відображено зобов'язання з ПДВ	719	641/ПДВ
8	Списано вартість макулатури	943	209.2.1
9	Оприбутковано відпрацьовані шини	209.3.2	710
10	Підписано акт виконання робіт на вивезення побутового сміття сторонньою організацією	92	631
11	Списано вартість відпрацьованих шин	943	209.3.2

Джерело: розроблено автором

З метою забезпечення інформацією про формування та поводження з виходами управлінський персонал підприємства, запропоновано формувати управлінський звіт (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 Управлінський звіт щодо формування та способів поводження з відходами

Показники	Сума або Особа
1	2
Всього утворено відходів за період	
на заправних станціях	
у відділі бухгалтерії	
від використання автомобілів	
Разом	
Фактична вартість утворених відходів за період	
на заправних станціях	
у відділі бухгалтерії	
від використання автомобілів	
Разом	
Особа відповідальна за списання відходів	
на заправних станціях	
у відділі бухгалтерії	
від використання автомобілів	
Утилізація відходів за період	
власними силами	
сторонніми організаціями	
Додаткові витрати пов'язані з реалізацією відходів	
на заправних станціях	
у відділі бухгалтерії	
від використання автомобілів	

1	2
Разом	
Штрафні санкції пов'язані з відходами	
на заправних станціях	
у відділі бухгалтерії	
від використання автомобілів	
Разом	

Джерело: розроблено автором

Розроблений управлінський звіт призначений для керівництва та вищого рівня управління підприємством. Управлінський звіт щодо формування та способів поводження з відходами містить необхідну інформацію для прийняття рішень на рівні структурних підрозділів. Його наповнення може бути уточнене підприємством самостійно з урахуванням особливостей діяльності суб'єкта господарювання та відповідно до інформаційних запитів.

Запропонований Управлінський звіт щодо формування та способів поводження з відходами дає можливість управляти відходами, контролювати їх утворення та поводження з ними відповідно до положень сталого розвитку, а також дозволяють надавати повну та достовірну інформацію керівництву та управлінському персоналу про основні показники утворення та шляхи поводження з відходами.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження облікового забезпечення управління відходами в умовах реалізації Україною цілей сталого розвитку встановлено таке.

Облік відходів – це метод відстеження утворення та розміщення відходів на об'єкті. Це корисно, оскільки дозволяє підприємствам відстежувати свої відходи та вносити зміни, щоб мінімізувати їх. Однак існує думка, що облік відходів непотрібний, може бути складним для реалізації та не дуже корисним.

Методика обліку виробничих відходів підприємства, що утворилися, залежить від виду діяльності підприємства, специфіки технологічних процесів виробництва продукції, від їх виду, способів зберігання та інших об'єктивних факторів. Тож в роботі розглянуто облік відходів на прикладі ТОВ «Люкспромгаз», яке займається продажем паливних матеріалів.

З врахування особливостей утворення відходів на підприємствах, які надають послуги з продажу палива, було удосконалено методичне забезпечення бухгалтерського обліку операцій з утворення відходів в частині розвитку застосування елементів методу бухгалтерського обліку, а саме запропоновано робочий план рахунків на основі діяльності ТОВ «Люкспромгаз», запропоновано проведення з їх використанням, окреслено способи оцінки відходів автозаправних станцій, сформовано управлінський звіт щодо формування та способів поводження з відходами.

Пропозиції спрямовані на формування можливості управляти відходами, контролювати їх утворення та поводження з ними відповідно до положень концепції сталого розвитку, а також дозволяють надавати повну та достовірну інформацію керівництву та управлінському персоналу про основні показники утворення та шляхи поводження з відходами. Такий звіт стане одним із засобів реалізації Цілей сталого розвитку.

За рахунок того, що підприємства здійснюватимуть діяльність відповідно до положень концепції сталого розвитку, то це дозволить залучати імпакт-інвестиції для відбудови галузі та країни в цілому. Імпакт-інвестиції

допоможуть зміцнити організації та підприємства соціального сектора, надаючи їм доступ до повного спектру варіантів фінансування, доступних для регулярного бізнесу, також стимулюватимуть створення та зростання інноваційних підприємств, а отже, і розширюватимуть всю економіку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Системний аналіз сталого розвитку. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8250/Posibnyk.pdf;jsessionid=EDBE002FE1EED86BB13A944A7604C29F?sequence=1>.
2. Catastrophic waste avalanche at Leuwigajah dumpsite, Bandung, Indonesia. URL: <https://geoenvironmental-disasters.springeropen.com/articles/10.1186/s40677-014-0010-5>.
3. Україна долучається до боротьби з кліматичною кризою разом з ЄС та США. Що це буде? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/11/3/679366/>.
4. Воєнні злочини проти довкілля. URL: <https://www.saveecobot.com/ua/features/environmental-crimes>.
5. Випалена земля і забруднена вода: катастрофічні екологічні наслідки війни Росії проти України. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ekolohichna-katastrofa-cherez-viynu-rosiyi/31921705.html>.
6. Закон України «Про відходи» від 5 березня 1998 року № 187/98-ВР, із змінами та доповненнями. Всеукраїнська мережа ЛІГА:ЗАКОН. URL: <http://www.ligazakon.ua>.
7. Циркулярна економіка — майбутнє успішної України. URL: <https://e-b.com.ua/cirkulyarna-ekonomika-maibutnje-uspisnoyi-ukrayini-2167>.
8. Наказ України «Про затвердження типової форми первинної облікової документації № 1-ВТ «Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари» та Інструкції щодо її заповнення». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0824>.
9. Інвентаризація та облік відходів. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт для студентів спеціальностей 101 «Екологія» та 183 «Технології захисту навколишнього середовища». О.О. Борисовська, А.В. Павличенко. — Д.: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2019. — 100 с.

10. Поводження з відходами на підприємстві. URL: <https://eco.kiev.ua/poslugy/povodzhennya-z-vidhodami/>.
11. .Closed-loop waste management – Recovering wastes – conserving... – URL: <https://gnse.files.wordpress.com/2012/10/waste-management.pdf>.
12. War and eco-modernization: is it possible to reform industrial pollution in Ukraine (2022) URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/10/13/692591>.
13. Відходи у діяльності підприємства. URL: <https://online.dtki.ua/2013/40/59619>.
14. Імпакт-інвестування – новітня фінансова стратегія. URL: <https://promprylad.ua/ua/impact-investing-undp/>.
15. Jonathan D. Moyerab Steve Heddena Are we on the right path to achieve the sustainable development goals? World Development. Volume 127, March 2020.
16. Sustainable Development Goals: Ukraine Targets and Indicators. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. URL: https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/SDG%20leaflet%20ukr_F.pdf.
17. Scorched earth and polluted water: catastrophic environmental consequences of Russia's war against Ukraine (2022) URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ekolohichna-katastrofa-cherezviynurosiyi>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ДОГОВІР

про надання послуг з поводження з побутовими відходами

_____ 20__ р.
(найменування населеного пункту)

(найменування суб'єкта господарювання, що надає послуги)
в особі

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)
що діє на підставі

(назва документа, дата і номер)
затвердженого

(найменування органу)
(далі - виконавець), з однієї сторони, і

(прізвище, ім'я та по батькові фізичної або
юридичної особи, яка є власником (співвласником, користувачем) нерухомого майна,
або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна,
або юридична особа, що об'єднує споживачів у будівлі)
в особі

(посада, прізвище, ім'я та по батькові)
що діє на підставі

(назва документа, дата і номер)
затвердженого

(найменування органу)
(далі - споживач), з другої сторони, уклали цей договір про нижченаведене

Предмет договору

1. Виконавець зобов'язується згідно з графіком надавати послуги з поводження з побутовими відходами, а споживач зобов'язується своєчасно оплачувати послуги за встановленими тарифами у строки і на умовах, передбачених цим договором (далі - послуги), на підставі рішення _____

(назва, дата та номер акта про визначення

виконавця послуг з вивезення побутових відходів)

та відповідно до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затверджених

(назва, дата та номер акта про затвердження правил благоустрою

та схеми санітарного очищення населеного пункту)

Перелік послуг

2. Виконавець надає споживачеві послуги з поводження з твердими, великогабаритними, ремонтними і рідкими відходами.

3. Послуги з вивезення твердих відходів надаються за _____ схемою.
(контейнерною, безконтейнерною - зазначити)

4. Для вивезення твердих відходів за контейнерною схемою використовуються технічно справні _____ контейнери
(кількість)

місткістю _____ куб. метрів, що належать _____
(споживачеві,

виконавцеві - зазначити)

у тому числі для роздільного збирання, зокрема таких побутових відходів:

полімерні відходи - _____
(кількість)

контейнерів місткістю _____ куб. метрів, що належать

_____ (споживачеві, виконавцеві - зазначити)

скло - _____ контейнерів місткістю _____ куб.
метрів, _____ що належать _____;
(споживачеві, виконавцеві - зазначити)

папір - _____ контейнерів місткістю _____ куб.
метрів, _____ що належать _____;
(споживачеві, виконавцеві - зазначити)

кольорові метали - _____ контейнерів місткістю _____ куб.
метрів, _____ що належать _____;
(споживачеві, виконавцеві - зазначити)

органічна речовина, що є у складі побутових відходів, -
контейнерів місткістю _____ куб. метрів, що належать _____

_____ (споживачеві, виконавцеві - зазначити)

вторинна сировина, що є у складі побутових відходів, - _____
(кількість)
контейнерів місткістю _____ куб. метрів, що належать _____

_____ (споживачеві, виконавцеві - зазначити)

небезпечні відходи у складі побутових відходів - _____
(кількість)
контейнерів місткістю _____ куб. метрів, що належать _____

_____ Назва та місцезнаходження підприємства, що одержало ліцензію на

здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами)

Виконавець вивозить тверді відходи за контейнерною схемою з _____
до _____ години.

5. Для вивезення твердих відходів за безконтейнерною схемою споживач зобов'язаний з ____ до ____ години та/або з ____ до ____ години виставити у місцях, погоджених з виконавцем, закриті ємкості з відходами місткістю не більш як 0,12 куб. метра.

6. Для вивезення великогабаритних і ремонтних відходів використовується _____ контейнерів місткістю 8 і більше куб. метрів, для розташування яких (кількість) споживачем відповідно до вимог санітарно-епідеміологічного законодавства відводиться спеціальний майданчик з твердим покриттям за адресою _____.

Контейнери належать _____.
(споживачеві, виконавцеві - зазначити)

Передача небезпечних відходів у складі побутових відходів здійснюється споживачами та виконавцями послуг з вивезення побутових відходів відповідно до вимог санітарного законодавства спеціалізованим підприємствам, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

7. Завантаження відходів здійснюється:

твердих _____,
(споживачем, виконавцем - зазначити)

великогабаритних і ремонтних _____.
(споживачем, виконавцем - зазначити)

8. Виконавець вивозить:

рідкі відходи _____,
(строк або за заявкою споживача - зазначити)

але не рідше ніж один раз на шість місяців;

великогабаритні і ремонтні відходи _____
(строк або за заявкою

споживача - зазначити)

9. Тип та кількість спеціально обладнаних для цього транспортних засобів, необхідних для перевезення відходів, визначаються виконавцем.

Вимоги до якості послуг

10. Критерієм якості послуг з вивезення побутових відходів є дотримання графіка вивезення побутових відходів, правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, інших вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

Права та обов'язки споживача

11. Споживач має право на:

1) одержання своєчасно та належної якості послуги згідно із законодавством і умовами договору;

2) одержання без додаткової оплати від виконавця інформації про ціни/тарифи на послуги з поводження з побутовими відходами, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, норми надання послуг, порядок надання послуг, графік вивезення побутових відходів;

3) відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг;

4) усунення виконавцем виявлених недоліків у наданні послуг у п'ятиденний строк з моменту звернення споживача;

5) зменшення в установленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або зниження їх якості;

6) неоплату вартості послуг за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження такої відсутності;

7) перевірку кількості та якості послуг в установленому законодавством порядку;

8) складення та підписання актів-претензій у зв'язку з порушенням правил надання послуг;

9) отримання без додаткової оплати інформації про проведені виконавцем нарахування плати за послуги (з розподілом за періодами та видами нарахувань) та отримані від споживача платежі;

10) розірвання договору, попередивши про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору, за умови допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуги.

12. Споживач зобов'язується:

1) укладати договори про надання послуг у порядку і випадках, визначених законом;

2) своєчасно вживати заходів до усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з його вини;

3) оплачувати в установленій договором строк надані йому послуги з поводження з побутовими відходами;

4) дотримуватись правил пожежної безпеки та санітарних норм;

5) у разі несвоєчасного здійснення платежів за послуги сплачувати пеню в розмірі, встановленому відповідно до пункту 23 цього договору;

6) письмово інформувати виконавця про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна) та про фактичну кількість осіб, які постійно проживають у житлі споживача протягом 30 календарних днів від дня настання такої події;

7) забезпечити роздільне збирання побутових відходів;

8) визначати разом з виконавцем місця розташування контейнерних майданчиків, створювати умови для вільного доступу до таких майданчиків, вигрібних ям;

9) обладнати контейнерні майданчики, утримувати їх у належному санітарному стані, забезпечувати освітлення в темний час доби;

10) забезпечити належне збирання та зберігання відходів, установлення необхідної кількості контейнерів для завантаження твердих, великогабаритних і ремонтних відходів з урахуванням унеможливлення їх переповнення; утримувати контейнери відповідно до вимог санітарних норм і правил;

11) обладнати вигрібні ями згідно з вимогами санітарних норм і правил, не допускати скидання до них інших відходів.

Права та обов'язки виконавця

13. Виконавець має право:

1) вимагати від споживача обладнати контейнерні майданчики та забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів, контейнерних майданчиків та вигрібних ям;

2) вимагати від споживача своєчасно збирати та належним чином зберігати відходи, встановлювати передбачену договором кількість контейнерів з метою запобігання їх переповненню;

3) вимагати від споживача забезпечувати роздільне збирання побутових відходів;

4) припинити/зупинити надання послуг у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі в порядку і строки, встановлені законом та договором, крім випадків, коли якість та/або кількість таких послуг не відповідають умовам договору;

5) вимагати від споживача проведення протягом п'яти робочих днів робіт з усунення виявлених неполадок, що виникли з вини споживача, або відшкодування вартості таких робіт, проведених виконавцем;

6) звертатися до суду в разі порушення споживачем умов договору;

7) отримувати інформацію від індивідуального споживача про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна) та фактичної кількості осіб, які постійно проживають у житлі споживача.

14. Виконавець зобов'язується:

1) забезпечувати своєчасність надання, безперервність і відповідну якість послуг згідно із законодавством про житлово-комунальні послуги та про відходи та умовами договору, у тому числі шляхом створення системи управління якістю відповідно до національних або міжнародних стандартів;

2) готувати та укладати із споживачем договори про надання послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором;

3) без додаткової оплати надавати в установленому законодавством порядку необхідну інформацію про ціни/тарифи, загальну вартість місячного платежу, структуру ціни/тарифу, порядок надання послуг, графік вивезення побутових відходів;

4) розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором;

5) вживати заходів до усунення порушень якості послуг у строки, встановлені законодавством;

6) сплачувати споживачу у разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг неустойку (штраф, пеню) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 23 цього договору;

7) своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;

8) своєчасно та власним коштом проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуг, що виникли з його вини;

9) інформувати споживача про намір зміни тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами;

10) мати укладені договори із суб'єктами господарювання, що надають послуги з перероблення та захоронення побутових відходів, та перевозити побутові відходи тільки в спеціально відведені місця чи на об'єкти поводження з побутовими відходами відповідно

до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту;

11) забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів у разі перебування їх у власності виконавця;

12) ліквідувати звалище твердих відходів у разі його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, проводити прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб.

Ціна та порядок оплати послуг

15. Згідно з рішенням органу місцевого самоврядування від ____ 20__ р. № ____ тариф на вивезення 1 куб. метра (тонни) відходів становить:

твердих ____ гривень за 1 куб. метр (тонни);

великогабаритних ____ гривень за 1 куб. метр (тонни);

ремонтних ____ гривень за 1 куб. метр (тонни);

рідких ____ гривень за 1 куб. метр (тонни).

16. Розрахунковим періодом є календарний місяць.

17. У разі застосування щомісячної системи оплати послуг платежі вносяться не пізніше ніж протягом останнього дня місяця, що настає за розрахунковим.

У разі застосування попередньої оплати послуг платежі вносяться за ____ місяців у розмірі ____ гривень.

18. Послуги оплачуються _____.
(готівкою або в безготівковій формі - зазначити)

19. Плата вноситься на розрахунковий рахунок _____
(банківські реквізити)

через

_____.
(найменування банківської установи або виконавця)

20. У разі зміни вартості послуги її виконавець повідомляє не пізніше ніж за 30 днів про це споживачеві із зазначенням причин і відповідних обґрунтувань.

21. Наявність пільг, передбачених законодавчими актами, підтверджується

_____.
(назва документа, яким підтверджується надання пільг)

Відповідальність сторін за порушення договору

22. Сторони несуть відповідальність за порушення договору відповідно до статті 26 Закону України “Про житлово-комунальні послуги”.

23. У разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданих послуг.

Акт-претензія складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1145 “Про затвердження Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг”.

За несвоєчасне внесення плати за послуги споживач сплачує виконавцю пеню в розмірі _____ відсотка суми простроченого платежу, яка нараховується за кожний день прострочення, але не вище 0,01 відсотка суми боргу за кожен день прострочення. При цьому загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.

Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу відповідно до пункту 17 цього договору.

У разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг виконавець сплачує споживачу неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотка вартості послуг за договором за кожен окремий випадок.

Умови внесення змін до договору

24. Внесення змін до цього договору здійснюється шляхом укладення сторонами додаткової угоди, якщо інше не передбачено договором.

Якщо протягом 30 днів після отримання додаткової угоди про внесення змін до договору виконавець/споживач, який одержав таку угоду від споживача/виконавця, не повідомив про свою відмову від внесення змін до договору та не надав своїх заперечень або протоколу розбіжностей до нього і при цьому виконавець не припинив надання послуги споживачу (споживач вчинив дії, які засвідчують його волю до продовження отримання послуги від цього виконавця (у тому числі здійснив оплату наданих послуг), зміни до договору вважаються внесеними у редакції, запропонованій споживачем/виконавцем, якщо інше не передбачено договором.

Форс-мажорні обставини

25. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання або часткове невиконання зобов'язань за цим договором, якщо це невиконання є наслідком форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили).

26. Під форс-мажорними обставинами розуміються обставини, які виникли в результаті непередбачених сторонами подій надзвичайного характеру, що включають пожежі, землетруси, повені, зсуви, інші стихійні лиха, вибухи, війну або військові дії, страйк, блокаду, пошкодження мереж сторонніми юридичними чи фізичними особами тощо. Доказом настання форс-мажорних обставин є документ Торгово-промислової палати або іншого компетентного органу.

Строк дії, умови продовження та припинення дії цього договору

27. Договір укладається строком на один рік.

28. Договір вважається таким, що продовжений, якщо за місяць до закінчення строку його дії одна із сторін не заявила про відмову від договору або про його перегляд.

29. Дія договору припиняється у разі:

закінчення строку, на який його укладено, якщо одна із сторін повідомила про відмову від договору відповідно до пункту 28 цього договору;

смерті фізичної особи - споживача (виконавця);

прийняття рішення про ліквідацію юридичної особи - споживача (виконавця) або визнання його банкрутом.

Дія договору припиняється шляхом розірвання за:

взаємною згодою сторін;

рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі порушення істотних умов договору другою стороною.

У разі розірвання договору зобов'язання припиняються з моменту досягнення домовленості про розірвання договору.

Прикінцеві положення

30. Спори та розбіжності, що можуть виникнути під час надання послуг, якщо вони не будуть узгоджені шляхом переговорів між сторонами, вирішуються в судовому порядку.

31. Цей договір складено у двох примірниках, що мають однакову юридичну силу. Один з примірників зберігається у споживача, другий - у виконавця.

З Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами та витягами із законодавства про відходи, санітарними нормами і правилами поводження з побутовими відходами та утримання територій населених пунктів ознайомлений

(підпис споживача)

Реквізити сторін

Споживач	Виконавець
_____ (прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи, паспортні дані)	_____ (найменування юридичної особи, що діє на підставі документа
_____ (серія, номер, ким і коли виданий);	_____ (назва, ким і коли затверджений), відомості
_____ найменування юридичної особи, що діє на підставі документа	_____ про державну реєстрацію та банківські реквізити)
_____ (назва, ким і коли затверджений), відомості про державну реєстрацію та банківські реквізити)	
Місце проживання фізичної особи, місцезнаходження юридичної особи	Місцезнаходження юридичної особи
_____ (індекс, область, район, місто, село, вулиця,	_____ (індекс, область, район, місто, село, вулиця,
_____ номер будинку та квартири)	_____ номер будинку та квартири)
Ідентифікаційний номер _____	Ідентифікаційний код _____
Ідентифікаційний код _____	

Підписи сторін

Споживач

Виконавець

МП (за наявності печатки)

МП (за наявності печатки)

Додаток Б

Типова форма N 1-ВТ

(підприємство, організація, установа, фізична особа – підприємець)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи або ідентифікаційний номер фізичної особи – платника податків

ОБЛІК ВІДХОДІВ ТА ПАКУВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І ТАРИ за

Цех (відділення, дільниця, підрозділ або інше) Код виду економічної діяльності

Виробничий, технологічний процес, установка (устаткування)

Технологічна одиниця, на якій здійснюється облік (окрема операція, одиниця обладнання)

Номенклатурна назва відходу за ДСТУ 3910-99 або упаковки за документацією підприємства	Фізичний стан відходу або вид упаковки	Код відходу за ДК 005-96 або упаковки за ДК 016-97	Найменування виду відходів за ДК 005-96 або упаковки за ДК 016-97	Норматив утворення відходу чи використання упаковки	Одиниця вимірювання кількості відходу або упаковки	Коефіцієнт перерахування кількості відходу або упаковки в одиниці маси ¹	Кількість утвореного відходу чи використаної упаковки		Кількість утвореного відходу чи використаної упаковки, яка утилізується підприємством		Кількість утвореного відходу, яка видається підприємством, або не утилізованої упаковки		Куди і для чого надходять відходи або упаковка, указані в графах 9-а і 9-б та 10-а і 10-б	Показники відходів або упаковки, що контролюються		
							в одиницях граф 6	у тоннах	в одиницях граф 6	у тоннах	в одиницях граф 6	у тоннах		показник відходу або упаковки	одиниця вимірювання або інше визначення показника	значення показника
1	2	3	4	5	6	7	8-а	8-б	9-а	9-б	10-а	10-б	11	12	13	14
														Клас небезпеки	I, II, III, IV	
														Категорія небезпеки	Чисельне значення	
														Клас небезпеки	I, II, III, IV	
														Категорія небезпеки	Чисельне значення	
														Клас небезпеки	I, II, III, IV	
														Категорія небезпеки	Чисельне значення	

(виконавець, посада)

(підпис)

(розшифровка підпису)

(дата)

¹ Для окремих відходів та видів упаковки, що підлягають обов’язковому обліку навіть у невеликих кількостях (зокрема небезпечні та такі, які містять особливо цінні компоненти), можуть установлюватись інші відповідні одиниці маси (кг) або має спеціально визначатись кількість знаків після коми у значенні кількості відходу чи упаковки в тон

